

SODBA KORELC ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

(Pritožba št. 28456/03)

SODBA

12. maj 2009

Ta sodba bo postala končna v skladu z okoliščinami, ki so določene v 2. odstavku 44. člena Konvencije. Lahko je predmet uredniških popravkov.

Sodba v zadevi KORELC zoper REPUBLIKO SLOVENIJO

V zadevi Korelc proti Republiki Sloveniji,

Senat Evropskega sodišča za človekove pravice (tretja sekcija) v sestavi:

Josep Casadevall, *predsednik*,

Elisabet Fura-Sandström,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Luis López Guerra,

Ann Power, *sodniki*,

in Stanley Naismith, *pomočnik sodnega tajnika*,

Po posvetovanju za zaprtimi vrati 14. aprila 2009,

Sprejel naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva izvira iz pritožbe (št. 28456/03), ki jo je 19. avgusta 2003 pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: »Konvencija«) proti Republiki Sloveniji vložil slovenski državlján, gospod Janez Korelc (v nadaljevanju: »pritožnik«).
2. Pritožnika, ki mu je bila dodeljena pravna pomoč, je zastopal J. Hribernik, odvetnik iz Ljubljane. Toženo Vlado (v nadaljevanju: »Vlada«) sta zastopala njena zastopnika, gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec in gospa B. Cizel Varšek, pomočnica državnega pravobranilca.
3. Pritožnik se je, na podlagi 14. člena, skupaj z 8. členom Konvencije, pritožil, da je bil diskriminiran na podlagi spola ter mu je bilo onemogočeno nasledstvo najemne pravice do dedovanja po smrti A.Z. – zaradi dejstva, da sta bila oba moškega spola. Pri tem je izpodbijal stališče domačih sodišč, ki so njegov odnos z A.Z. opredelila zgolj kot »ekonomsko skupnost« in ne kot »dalj časa trajajoča

življenjska skupnost«. To je privedlo tudi do kršitve njegove pravice do pravične obravnave na podlagi 1. odstavka 6. člena Konvencije.

Pritožnik se je na podlagi 1. odstavka 6. člena Konvencije pritožil tudi zaradi predolgega trajanja postopka pred domačimi sodišči, v katerem je bil udeležen kot stranka. Nadalje se je pritožil tudi zaradi pomanjkanja učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolgim trajanjem postopkov (13. člen Konvencije).

4. Dne 29. avgusta 2006 je Sodišče odločilo, da o pritožbi obvesti Vlado. Ob uporabi 3. odstavka 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči tako o utemeljenosti kot tudi dopustnosti pritožbe.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE V ZADEVI

5. Pritožnik se je rodil leta 1946 in živi v Ljubljani.

6. Dejstva v zadevi, kot sta jih predstavili stranki, je mogoče povzeti, kot sledi.

A. Okoliščine

7. Leta 1986 se je pritožnik po ločitvi od svoje žene preselil k svoji sestri, nato pa je pričel z iskanjem nastanitve drugje.

8. Spomladi leta 1990 je A.Z. (86-letni vdovec ter oče pritožnikovega prijatelja) povabil pritožnika, da se preseli k njemu. Tako se je preselil v enosobno stanovanje, ki ga je A.Z. najemal pri občini Ljubljana-Šiška.

9. Dne 29. maja 1992 je pritožnik registriral svoje stalno bivališče na naslovu A.Z. A.Z. je na hrbtni strani obrazca za registracijo navedel, da pritožnik živi pri njemu zato, da mu zagotavlja dnevno oskrbo.

10. Dne 9. junija 1992 je bila na A.Z.-jevo ime izdana nova najemna pogodba. Ime pritožnika je bilo v pogodbi navedeno kot ime ene izmed oseb, katerim je dovoljena uporaba stanovanja.

11. Dne 9. aprila 1993 je A.Z. umrl.

12. Na poizvedbo pritožnika je 17. februarja 1995 Občina Ljubljana-Šiška pritožnika obvestila, da se Stanovanjski zakon iz leta 1991 ne nanaša na odnos, ki sta ga vzpostavila z A.Z., zato ker z A.Z. ni v ožjem sorodstvu. Posledično tudi ni bil upravičen do prevzema najemne pogodbe ter je bil zaprosen, da stanovanje izprazni v roku treh mesecev.

B. Glavni postopek

13. Dne 24. februarja 1995 je pritožnik sprožil postopek pri Okrajnem sodišču v Ljubljani in zahteval pravico, da nasledi najemništvo po smrti A.Z. Zahtevek je bil naslovljen na Mestno občino Ljubljana, ki je prevzela lastništvo zadevnega stanovanja od občine Ljubljana-Šiška po reformi mestne uprave.

14. Dne 4. aprila 1996 je Okrajno sodišče v Ljubljani zahtevalo od pritožnika, da izpolni svojo vlogo, kar je storil 16. aprila 1996.
15. Dne 22. oktobra 1999 je Mestna občina Ljubljana vložila nasprotni zahtevek ter zahtevala izselitev pritožnika. Dne 7. novembra 1999 je pritožnik vložil odgovor.
16. Med tem obdobjem je pritožnik še naprej živel v stanovanju, plačeval najemnino ter v letih 1998 in 1999 tudi prenovil stanovanje.
17. Na obravnavi 9. novembra 1999 je Okrajno sodišče v Ljubljani ugodilo nasprotnemu zahtevku, ki ga je vložila Mestna občina Ljubljana.
18. Na drugi obravnavi, ki je bila opravljena 11. januarja 2000, je Okrajno sodišče v Ljubljani razširilo zahtevek, da je vključeval vse naslednike prejšnjih občin, ki so se združile v mesto Ljubljana, ne da bi jih natančno navedlo. V svojih stališčih 18. januarja 2000 je pritožnik naštel enajst skupnosti in občin, ki so nadomestile prejšnje Ljubljanske občine.
19. Na obravnavi 4. julija 2000 je Okrajno sodišče v Ljubljani zavrnilo zahtevek pritožnika. Sodišče je odločilo, da po 56. členu Stanovanjskega zakona pritožnik ni bil upravičen do nadaljnjega najema stanovanja pri Občini Ljubljana, ker ni bil ne »zakonski partner« preminulega, niti oseba, s katero je preminuli živel v »dalj časa trajajoči življenjski skupnosti«, niti njegov bližnji sorodnik.
20. Ker definicija »osebe, ki je živel z najemnikom v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti« ni določena v 56. členu, jo je bilo potrebno razumeti kot alternativo »zakonskemu partnerju« ter tolmačiti v skladu z 12. členom Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki določa »zunajzakonsko skupnost«. Slednja določba omejuje pomen »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« na osebe nasprotnega spola, zato je bilo mogoče odnos med pritožnikom in A.Z. tolmačiti le kot »ekonomsko skupnost«, ki ni zavezovala lastnika, da sklene novo najemno pogodbo.
21. Z isto sodbo je sodišče ugodilo nasprotnemu zahtevku Občine Ljubljane in odredilo, da mora pritožnik izprazniti stanovanje ter plačati stroške postopka. Dne 13. septembra 2000 je bila sodba izročena pritožniku.
22. Dne 25. septembra 2000 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Ljubljani ter izpodbijal interpretacijo »dalj časa trajajoče življenjske skupnosti« sodišča prve stopnje.
23. Dne 28. marca 2001 je Višje sodišče v Ljubljani zavrglo pritožbo na podlagi dejstva, da 56. člen omejuje krog oseb, ki so upravičene do prevzema najemnega razmerja po smrti na člane najemnikove ožje družine, vključno z »zunajzakonskim partnerjem«. Oseba, ki je skupaj s preminulim tvorila »ekonomsko skupnost«, ni pripadala v ta krog, ne glede na to, kako tesna je morebiti bila ta skupnost. Menilo je, da je »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« ekvivalentna »zunajzakonskemu razmerju«. Nazadnje je sodišče opazilo, da sodišče prve stopnje ni zavrglo zahtevka pritožnika zaradi njegovega spola, ampak zato, ker ni spadal v ožji družinski krog, kot ga določa 56. člen in je prišlo do zaključka, da ni moglo priti do diskriminacije pritožnika na tej osnovi.
24. Dne 11. maja 2001 je pritožnik zaprosil Državno tožilstvo v Ljubljani, da proti

sklepu višjega sodišča vloži zahtevo za varstvo zakonitosti pri Vrhovnem sodišču. Prošnja je bila zavrnjena 6. junija 2001.

25. Dne 11. junija 2001 je pritožnik vložil ustavno pritožbo pri Ustavnem sodišču, ki je bila razglašena za dopustno 21. januarja 2002. Poleg tega je Ustavno sodišče zaustavilo izvršitev sodbe sodišča druge stopnje, dokler ne sprejme dokončnega sklepa.

26. Dne 20. februarja 2003 je Ustavno sodišče zavrglo pritožbo pritožnika. Odločilo je, da so sodišča nižjih stopenj zavrnila zahtevek pritožnika na dveh osnovah in da bi moral pritožnik, zato, da bi pritožba prestala preizkus Ustavnega sodišča, pokazati, da sta obe osnovi neskladni z določbami Ustave.

27. V zvezi s prvo osnovo, ni bilo izključeno, da je stališče nižjih sodišč, da je »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« po 56. členu primerljiva z zunajzakonskim partnerstvom, kot ga določa 12. člen Zakona o zakonski skupnosti in družinskih razmerjih, t. j. skupnost moškega in ženske, v nasprotju z Ustavo. Mogoče je razumno sklepati, da načela enakosti pred zakonom in prepoved diskriminacije, zapisane v 14. členu Ustave, pomenijo, da ni bilo nobene razumne osnove za razlikovanje med nasprotispolnimi in istospolnimi partnerstvi z vidika pravnih posledic, ki jo ima smrt najemnika v obsegu stanovanjskega zakona. Pri tem se je Ustavno sodišče oprlo na sklep o dopustnosti v zadevi *Karner proti Avstriji*, v kateri sta bila pritožnik in preminuli najemnik partnerja, ki sta živel v homoseksualnem razmerju (*Karner proti Avstriji* (sklep), št. 40016/98, 11. september 2001).

28. Ne glede na to, so nižja sodišča na koncu ugotovila, da sta pritožnik in A.Z. žvela zgolj v »ekonomski skupnosti« in, da je bil namen njune življenjske skupnosti pomoč, ki jo je pritožnik nudil A.Z.. Poleg tega, pritožnik ni nasprotoval tem ugotovitvam in ni predložil dokazov, ki bi potrdili obstoj »dalj časa trajajoče življenjske skupnosti« z A.Z.. Ni bilo diskriminatorno dejstvo, da takšna skupnost, ne glede na to, ali jo tvorita osebi nasprotnega ali istega spola, ni mogla biti obravnavana kot »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« za namene 56. člena.

29. Dne 18. marca 2003 je bila odločba Ustavnega sodišča vročena pritožniku.

C. Postopek v zvezi s povrnitvijo stroškov za prenovo stanovanja

30. Dne 27. januarja 2004 se je pritožnik udeležil sestanka na Občini Ljubljana. Predlagal je poravnavo, po kateri bi ostal najemnik stanovanja za naslednjih petnajst let in bi še naprej plačeval celotno najemnino, v zameno pa ne bi zahteval povračila stroškov, ki jih je imel pri prenovi stanovanja, ki je bilo v tistem času starejše več kot sedemdeset let. Njegov predlog je bil zavrnjen in zaprosen je bil, da izprazni stanovanje. Dne 24. februarja 2004 je ponovil svojo prošnjo v pisni obliki, ki je bila zavrnjena 10. marca 2004.

31. Dne 22. aprila 2004 je pritožnik sprožil postopek proti Občini Ljubljana pri Okrajnem sodišču v Ljubljani in je zahteval povračilo stroškov, ki jih je imel med prenovo stanovanja v letih 1998 in 1999 v višini 1.680.000 slovenskih tolarjev (SIT) (pribl. 7.000 eurov (EUR)) z obrestmi.

32. Dne 16. septembra 2008 je Okrajno sodišče v Ljubljani zavrglo njegov zahtevek. Ker se ni pritožil, je odločba postala dokončna.

D. Postopek izvršbe

33. Potem, ko je Ustavno sodišče 20. februarja 2003 izdalo odločbo, je Občina Ljubljana 23. marca 2004 pri Okrajnem sodišču v Ljubljani sprožila postopek izvršbe proti pritožniku.

34. Dne 23. aprila 2004 je sodišče dovolilo izvršbo in naložilo pritožniku, da se izseli iz stanovanja. Sklep je bil pritožniku vročen 10. maja 2004.

35. Naslednji dan je pritožnik zaprosil za odložitev izvršbe dokler ne pride do zaključka v drugem postopku.

36. Dne 16. septembra 2004 je Okrajno sodišče v Ljubljani zavrnilo prošnjo pritožnika. Pritožnik je vložil pritožbo.

37. Dne 16. marca 2005 je Višje sodišče v Ljubljani zavrglo pritožbo.

38. Dne 20. junija 2005 je pritožnik prosil Občino Ljubljana za odložitev postopka izvršbe dokler ni zaključen postopek pred Evropskim sodiščem za človekove pravice.

39. Dne 17. marca 2006 mu je sodni sluga ukazal, da zapusti stanovanje 11. aprila 2006.

40. Dne 30. marca 2006 je Občina Ljubljana zaprosila sodnega uslužbenca, da odloži izselitev dokler ni zaključen postopek pred Sodiščem.

41. Na prošnjo Občine Ljubljana se je 29. aprila 2008 Okrajno sodišče v Ljubljani odločilo, da ustavi postopek izvršbe, dokler ne bo zaključen postopek pred Sodiščem.

II. UPOŠTEVANO DOMAČE PRAVO

1. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja, Ur. l. RS št. 49/2006

42. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja je bil stopil v veljavo 1. januarja 2007. V 1. in 2. členu Zakona je pravica do sojenja v razumnem roku zagotovljena stranki v sodnem postopku, udeležencu na podlagi Zakona, ki ureja pravdne postopke in poškodovani stranki v kazenskem postopku.

43. 25. člen Zakona določa naslednja prehodna pravila v zvezi s pritožbami, v zvezi s katerimi postopki že tečejo pred Sodiščem:

25. člen – Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

»(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno

pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čim prej, najpozneje pa v štirih mesecih.

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vloži tožbo na pristojno sodišče Republike Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vloži tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravdnem postopku o sporu majhne vrednosti.«

2. Ustava Republike Slovenije, Ur.l. RS št. 33/1

14. člen

»V Sloveniji so vsakomur zagotovljene enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj ali katerokoli drugo osebno okoliščino.

Vsi so pred zakonom enaki.«

3. Stanovanjski zakon (1991) Ur.l. RS št. 18/91 s spremembami

6. člen

»Ožji družinski člani so po tem zakonu zakonec lastnika ali oseba, s katero lastnik živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, njuni otroci oziroma posvojenci, starši in posvojitelji ter osebe, ki sta jih po zakonu dolžna preživljati.

Določba prejšnjega odstavka se smiselno uporablja tudi za določitev ožjih družinskih članov najemnika.«

56. člen

»Če najemnik stanovanja umre, mora lastnik stanovanja skleniti najemno pogodbo z zakoncem najemnika ali z osebo, s katero je živel v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti oziroma z enim od ožjih družinskih članov, navedenih v najemni pogodbi...«

44. Dne 14. oktobra 2003 je pričel veljati nov *Stanovanjski zakon* ((SZ-1), Ur.l. 69/2003), ki je nadomestil *Stanovanjski zakon* (1991). V 109. členu so, med drugimi spremembami, tudi besede »osebo, ki je z najemnikom živel v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti« zamenjane z »osebo, ki je z najemnikom živel v zunajzakonski zvezi«.

4. Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih Ur.l. RS št. 15/76 s spremembami

12. člen

»Dalj časa trajajoča življenjska skupnost moškega in ženske, ki nista sklenila zakonske zveze, ima zanj enake pravne posledice po tem zakonu, kot če bi sklenila zakonsko zvezo, če ni bilo razlogov, zaradi katerih bi bila zakonska zveza med njima neveljavna; na drugih področjih pa ima taka skupnost pravne posledice, če zakon tako določa.

Če je odločitev o pravici ali dolžnosti odvisna od vprašanja obstoja življenjske skupnosti iz prejšnjega odstavka, se o tem vprašanju odloči v postopku za ugotovitev te pravice ali dolžnosti. Odločitev o tem vprašanju ima pravni učinek samo v stvari, v kateri je bilo to vprašanje rešeno.«

5. Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti, Ur.l. RS št. 65/2005

45. Leta 2005 je Slovenija sprejela *Zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti*, ki določa v celoti partnerstva med istospolnimi pari.

37. člen

»Če se partnerja po prenehanju ali razveljavitvi skupnosti ne sporazumeta o tem, kdo bo ostal v stanovanju, na katerem ima eden ali oba najemno pravico, odloči o zahtevi drugega partnerja, na njegov predlog, sodišče v nepravdnem postopku. Pri tem sodišče upošteva stanovanjske potrebe partnerjev, njune upravičene interese in druge okoliščine primera.

Če partner, ki je najemnik stanovanja, umre ali je razglašen za mrtvega, ima drugi partner, ki je naveden v najemni pogodbi in dejansko živi v stanovanju, pravico zahtevati sklenitev najemne pogodbe od najemodajalca.«

PRAVO

46. Pritožnik se je na podlagi 1. odstavka 6. člena Konvencije pritožil, da je bilo trajanje glavnega postopka, v katerem je bil udeležen kot stranka predolgo. Pritožil se je tudi, da ni bilo na voljo učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolgim trajanjem postopkov (13. člen Konvencije).

47. Nadalje se je pritožil, da je domače sodišče zavrnilo dodelitev pravice do nasledstva najemniške pravice po smrti A.Z.. Trdil je, da s preminulim najemnikom nista živela zgolj v ekonomski skupnosti, kot so to ugotovila domača sodišča, pač pa sta živela v »dalj časa trajajoči življenjski skupnosti«, iz česar pritožniku na podlagi 56. člena Stanovanjskega zakona (1991) pripada nasledstvo najemne pravice. Ravno nasprotno, njuna »ekonomska skupnost« je bila zgolj posledica njunega skupnega življenja in njune vzajemne čustvene navezanosti. Ugotovitve domačih sodišč so tako zanikale pritožnikovo čustveno in duševno zvezo z A.Z., njuno partnerstvo, ki bi ga bilo mogoče primerjati z odnosom med očetom in sinom, ki je trajalo desetletja. Poleg tega predstavlja stališče domačih sodišč, da lahko dalj časa trajajočo življenjsko skupnost za namene 56. člena Stanovanjskega zakona (1991) sestavljata zgolj moški in ženska, diskriminacijo na podlagi spola, ki je v nasprotju z 8. in 14. členom Konvencije.

48. Nazadnje se je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije pritožil, da je bila z zmotnimi ugotovitvami domačih sodišč o tem, da odnos med njim in A.Z. ni mogoče smatrati kot »dalj časa trajajočo življenjsko skupnost«, kršena njegova pravica do pravične obravnave.

I. ZATRJEVANA KRŠITEV 1. ODSTAVKA 6. ČLENA V ZVEZI Z DOLŽINO POSTOPKA IN 13. ČLENA KONVENCije

49. Pritožnik se je pritožil glede predolgega trajanja glavnega postopka. Pri tem se je oprl na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa naslednje:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ..., v razumnem roku odloča ... sodišče.«

50. Vsebinsko se je pritožnik nadalje pritožil, da so bila sredstva, ki so bila na voljo v Sloveniji v zvezi s predolgim trajanjem pravnih postopkov, neučinkovita. Pri tem se je oprl na 13. člen Konvencije, ki določa naslednje:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

51. Vlada se je zagovarjala, da pritožnik ni izčrpal domačih pravnih sredstev, zlasti na novo sprejetega Zakona o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Zakon 2006).

52. Pritožnik je tej navedbi ugovarjal, češ da pravna sredstva, ki so bila na voljo, niso bila učinkovita ter se je pri tem oprl na sodbo *Lukenda proti Sloveniji* (št. 23032/02, 6. oktober 2005).

53. Sodišče ugotavlja, da se 25. člen zakona iz leta 2006 izrecno nanaša na postopke pred mednarodnimi sodišči in da zagotavlja pravna sredstva v domačih postopkih, ki so se končali pred 1. januarjem 2007. Vendar pa je Sodišče v sodbi v zadevi *Grzinčič* ugotovilo, da pogoji, predpisani v tem členu, niso izpolnjeni v primeru pritožb, ki se nanašajo na zaključene postopke, o katerih je bila slovenska Vlada obveščena pred 1. januarjem 2007, tako kot je to v obravnavanem primeru (gl. *Grzinčič proti Sloveniji*, št. 26867/02, odstavek 67, 3. maj 2007).

54. Sodišče zato ugotavlja, da je obravnavana pritožba podobna tisti, ki je bila preučena v predmetnem delu sodbe v zadevi *Grzinčič* (ibid., odstavek 68), v kateri je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju domačih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je imel pritožnik na voljo, niso bila učinkovita.

55. Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi morale Sodišče to zadevo obravnavati drugače od ustaljene sodne prakse.

56. Sodišče nadalje ugotavlja, da ta del pritožbe ni očitno neutemeljen v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopusten iz katerega koli drugega razloga. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost

1. Prvi odstavek 6. člena

57. Vlada je zatrjevala, da so bili postopki povprečno zahtevni in da se naloge sodišč v smislu zahtevnosti niso bistveno razlikovale od normalnih dejavnosti sodišč pri tolmačenju in uporabi zakonodaje. Poleg tega pristojne oblasti ni mogoče kriviti za zavlačevanje postopka. Na drugi strani, dejstvo, da je bilo v postopek vpletenih deset toženih strank, ni bistveno prispevalo k dolgem trajanju postopka. Po mnenju Vlade je pritožnik tudi prispeval k dolžini postopka, ker na začetku ni uspel natančno določiti svojega zahtevka kot tudi vrednosti sporne zadeve. Svoje proceduralne pravice bi moral prav tako izvajati bolj skrbno. Nazadnje, spor je bil za pritožnika izjemnega pomena, saj se je nanašal na njegovo nastanitev.

58. Pritožnik je nekaterim izmed obtožb ugovarjal. Pritožil se je zlasti glede dolžine postopka pred sodiščem prve stopnje, ki je trajal približno pet let in sedem mesecev. Izjavil je tudi, da po tistem, ko ga je sodišče prve stopnje zaprosilo, da dopolni svoj zahtevek, to naredil hitro ter da je trajanje postopka, ki ga je mogoče

pripisati njemu, zanemarljivo s celotno dolžino postopka.

59. Sodišče ugotavlja, da postopek, ki ga je sprožil pritožnik 24. februarja 1995, zajema dve fazi.

60. Prvo fazo sestavlja glavni postopek, ki se je začel 24. februarja 1995, na dan, ko je pritožnik sprožil postopek pri Okrajnem sodišču v Ljubljani. Ta postopek se je nadaljeval pri Višjem sodišču v Ljubljani in se je končal 18. marca 2003, ko je bila pritožniku vročena odločba Ustavnega sodišča. Sodišče v zvezi s tem opaza, da prošnje pritožnika za vložitev zahteve po varstvu zakonitosti pri Vrhovnem sodišču, urad Javnega tožilstva v Ljubljani ni podprl. Glavni postopek je tako obsegal tri stopnje sojenja in je trajal malo več, kot osem let.

61. Sodišče nadalje opaza, da glede na dosedanje sodno prakso v dolžini pravnih postopkov, postopek izvršbe predstavlja drugo fazo postopka (glej *Zappia proti Italiji*, sodba 26. septembra 1996, Poročilo o sodbah in sklepih 1996-IV, odstavek 20; *DiPede proti Italiji*, sodba 26. septembra 1996, Poročilo o sodbah in sklepih 1996-IV, odstavek 24). Sodišče v zvezi s tem ugotavlja, da se je 23. marca 2004 začel postopek izvršbe na zahtevo Občine Ljubljana, ki ji je ugodilo prvostopenjsko sodišče. Pritožnik je nato zaprosil za njeno odložitev, dokler se ne zaključi postopek v zvezi s povrnitvijo stroškov za prenovo stanovanja. Njegovo prošnjo je na koncu zavrnilo drugostopenjsko sodišče 16. marca 2005. Ta del postopka izvršbe je trajal skoraj eno leto na dveh stopnjah jurisdikcije in po treh stopnjah sojenja.

62. Posledično je pritožnik ponovno zaprosil za zaustavitev postopka izvršbe, dokler ni zaključen postopek pred Sodiščem, kar mu je bilo ugodeno. Ker dolžine tega dela postopka izvršbe ni mogoče pripisati domačim oblastem, njegovo trajanje tako ni upoštevano pri ocenjevanju upoštevanega obdobja.

63. Upoštevano obdobje tako obsega, tako glavni postopek kot prvi del postopka izvršbe. Njuna skupna dolžina je približno devet let za tri stopnje sojenja (glej odst. 60-61 zgoraj).

64. Sodišče ponovno poudarja, da je razumnost trajanja postopka treba ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

65. Sodišče se strinja s toženo Vlado, da zadeva ni bila posebno zapletena in da je bila izjemnega pomena za pritožnika. Ne glede na to, ugotavlja, da pritožnik ni bistveno prispeval k razvlečeni naravi postopka, pač pa je tega potrebno pripisati domačim oblastem.

66. Po preučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s sodno prakso na to temo, Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

67. Vlada je trdila, da v slovenskem sistemu pravnih sredstev v zvezi z dolžino

postopkov ni bilo mogoče zgolj pospešiti postopkov, pač pa tudi dobiti povračilo za kakršnokoli utrpelo škodo. Ta sredstva so bila učinkovita. Pritožnik je navedbi oporekal.

68. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen vsakomur zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatiranje kršitev zahteve iz prvega odstavka 6. člena, da je njegova zadeva obravnavana v razumnem roku (gl. *Kudla proti Poljski* [VS], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predstavila Vlada, zavrnilo že v prejšnjih zadevah (gl. zadevo *Grzinčič*, navedeno zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

69. Zato Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnica mogla pridobiti odločbo, ki bi potrdila njeno pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. ZATRJEVANA KRŠITEV 8. ČLENA SKUPAJ S 14. ČLENOM KONVENCIJE IN 6. ČLENOM KONVENCIJE Z VIDIKA POŠTENE OBRAVNAVE

70. Pritožnik se je, na podlagi 14. člena, skupaj z 8. členom Konvencije, pritožil, da je bil diskriminiran na podlagi spola ter mu je bilo onemogočeno nasledstvo najemne pravice do dedovanja po smrti A.Z.. Izpodbijal je zlasti stališče domačih sodišč, da je bil njegov odnos z A.Z. zgolj »ekonomska skupnost« in ne »dalj časa trajajoča življenjska skupnost«. To je privedlo tudi do kršitve njegove pravice do pravične obravnave na podlagi 1. odstavka 6. člena Konvencije.

14. člen Konvencije določa, da:

14. člen

»Uživanje pravic in svoboščin, določenih s to Konvencijo, je zagotovljeno vsem ljudem brez razlikovanja glede na spol, raso, barvo kože, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodnosti ali socialni izvor, pripadnost narodni manjšini, lastnino, rojstvo ali kakšne druge okoliščine.«

8. člen Konvencije v svojem zadevnem delu določa, da:

8. člen

»1. Vsakdo ima pravico do spoštovanja njegovega zasebnega in družinskega življenja [in] njegovega doma....

2. Javna oblast se ne sme vmešavati v izvrševanje te pravice, razen, če je to določeno z zakonom in nujno v demokratični družbi zaradi državne varnosti, javne varnosti ali ekonomske blaginje države, zato, da se prepreči nered ali kaznivo dejanje, da se zavaruje zdravje ali morala, ali da se zavarujejo pravice in svoboščine drugih ljudi.«

A. Navedbe strank

71. Vlada je izjavila, da se je pritožnik vselil v zadevno stanovanje na prošnjo A.Z.. Slednji naj bi ga imel rad kot lastnega sina. Zaradi visoke starosti A.Z. je pritožnik A.Z. zagotavljal visoko stopnjo pomoči, tako ekonomsko kot čustveno, ter je z njim ostal do njegove smrti. Zatorej sta, po mnenju pritožnika, tvorila »dalj časa trajajočo življenjsko zvezo«. Kasneje je bila pritožnikova prošnja, da prevzame najemno pravico po A.Z., zavrnjena, kajti domača sodišča so ugotovila, da odnos med pritožnikom in A.Z. ni mogoče obravnavati kot »dalj časa trajajočo življenjsko skupnost« po 56. členu Stanovanjskega zakona (1991), vendar zgolj kot »ekonomsko skupnost«.

72. Jasno je bilo, da je bil termin »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« v Stanovanjskem zakonu (1991) po interpretaciji nižjih sodišč določen kot alternativa zakonski zvezi, kajti obema zvezama v 6. členu Zakona je sledila besedna zveza »njuni otroci«. Posledično se »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« nanaša na takšne vrste razmerij, kot je »zunajzakonska zveza« po domači zakonodaji; življenjska skupnost, kot tista med zakoncema, obstoj katere je odvisen od dejanskih okoliščin, kot npr.: skupno bivališče, gospodinjstvo, ekonomska neodvisnost, skupnost in vzajemna povezanost, ter želja, da živita skupaj, kot mož in žena.

73. Vlada je oporekala, da so nižja sodišča zavrnila zahtevek pritožnika, ne le zaradi tega, ker sta bila pritožnik in A.Z. istega spola, pač pa predvsem zato, ker za njuno skupnost ni bilo zadostne podlage. Pritožnik ni bil ne sorodnik A.Z. niti njegov partner po slovenski zakonodaji. Ustavno sodišče je razsodilo, da nižja sodišča niso kršila načelo enakosti pred zakonom, ki ga varuje Ustava.

74. Potrebno je omeniti, da je bila v slovenskem pravnem redu »zunajzakonska zveza« predvidena le za partnerje nasprotnega spola. Skupnost istospolnih partnerjev je bila prvič pravno priznana in urejana leta 2005. Ravno tako ni mogoče trditi, da bi bilo mogoče skupnost, ki je obstajala med pritožnikom in A.Z., uvrstiti pod zveze Zakona o registraciji istospolnih zvez zaradi dejstva, ker sta bila istega spola. Okoliščine obravnavane zadeve ni bilo mogoče primerjati s tistimi, ki so veljale v zadevi *Karner proti Avstriji* (št. 40016/98, ESČP, 33. odst., 2003-IX), kjer sta pritožnik in preminuli najemnik živela v homoseksualnem razmerju.

75. Glede na stališče Vlade, ne pritožnik niti druga oseba, nasprotnega spola, ki bi skrbela za preminulega najemnika ekonomsko in čustveno ne bi bila po slovenski zakonodaji upravičena do prevzema pravic po njemu oz. njej. Iz tega sledi, da v obravnavani zadevi ni prišlo do diskriminacije na podlagi 14. člena Konvencije.

76. V nobenem primeru, ta določba ne obstaja sama po sebi, ker je vplivala le na »uživanje pravic in svoboščin«. Glede na stališče Vlade – ker pritožnik sam ni mogel trditi, da je ožji družinski član A.Z. – dejstva v zadevi niti ne spadajo znotraj področja, ki ga pokriva 8. člena Konvencije. Posledično, po preizkusih, ki jih v primerih zatrjevanih kršitev 14. člena uporablja Sodišče, je bil že odgovor na prvo vprašanje – ali dejstva v zadevi spadajo znotraj katere izmed določb, ki služijo kot merilo – negativen.

77. Pritožnik je oporekal navedbam Vlade. Trdil je, da čeprav je delil svoje življenje z A.Z. in skrbel za slednjega ekonomsko in čustveno, ni mogel naslediti najemne pravice po njegovi smrti zaradi dejstva, da sta bila oba istega spola.

78. Pritožnik je trdil, da je 56. člen Stanovanjskega zakona nepopoln, v nasprotju z njegovim 6. členom, ki jasno določa ožje družinske člane, kot »zakonec ali oseba, ki je z najemnikom živel v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, njune otroke, posvojence,« itd. Če je bila lahko »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« vzpostavljena kot alternativa zakonski zvezi v 6. členu zaradi besed »njuni otroci«, potem takšno tolmačenje ni mogoče uporabiti pri 56. členu, ki nikjer ne omenja »otrok« in, ki po mnenju pritožnika, daje to pravico tudi drugim osebam, s katerimi je najemnik živel v »dalj časa trajajoči življenjski skupnosti«.

79. Pomanjkanje jasnosti za namene 56. člena je potrdilo tudi dejstvo, da je bil leta 2003 sprejet nov stanovanjski zakon. Nova določba ne vsebuje več pojma »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« pač pa koncept »zunajzakonske zveze«, ki je znana v pravu od leta 1991. Če bi zakonodajalec imel namen tolmačiti »dalj časa trajajočo življenjsko skupnost« kot »zunajzakonsko zvezo«, bi to storil leta 1991. Jezikovna razlaga tega koncepta je zato omogočila možnost za obstoj »dalj časa trajajoče življenjske skupnosti« med partnerjema istega spola, čeprav takšna skupnost leta 1991 še ni bila pravno priznana.

80. Leta 1995, ko je pritožnik vložil svoj zahtevek praktično ni bilo sodne prakse pri tolmačenju 56. člena. Šele skozi kasnejša leta se je uveljavilo pravno mnenje, da je zakonodajalec pri omembi koncepta »dalj časa trajajoče življenjske skupnosti« imel v mislih »zunajzakonsko zvezo«. Zaradi tega pomanjkanja jasnosti, ki je privedlo do napačnega tolmačenja 56. člena, je bila pritožniku kršena ustavna pravica. Ta učinek na pritožnika je bil tudi diskriminatoren po 14. členu Konvencije. Nazadnje, nejasna definicija oseb, ki so upravičene do nasledstva najemništva, je posegala v pritožnikovo pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja zagotovljeno v 8. členu Konvencije.

B. Ocena sodišča

81. Sodišče ponovno poudarja, da 14. člen Konvencije dopolnjuje ostale bistvene določbe Konvencije in njenih protokolov. Sam po sebi ne obstaja, saj učinkuje izključno v relaciji z »uživanjem pravic in svoboščin«, ki jih te določbe varujejo. Uporaba 14. člena ne predvideva kršitve katere izmed osnovnih pravic, ki jih zagotavlja Konvencija. Potrebno je in obenem zadostno, da dejstva v zadevi spadajo v »okvir« enega ali več členov Konvencije (glej *Stec in drugi proti Združenemu kraljestvu* (skl.) [GC], št. 65731/01 in 65900/01, odstavek 39, ESČP 2005-X; *Burden proti Združenemu kraljestvu* [VS], št. 13378/05, odstavek 58, ESČP 2008; in *Karner proti Avstriji*, št. 40016/98, odstavek 32, ESČP 2003-IX).

82. Sodišče mora zato preučiti, ali predmet zadeve v obravnavani zadevi spada »v okvir« 8. člena. Sodišče ne smatra, da je potrebno ugotoviti pomen »zasebnega življenja« ali »družinskega življenja«, ker v vsakem primeru se pritožba pritožnika navezuje na način, na katerega naj bi zatrjevana razlika pri obravnavi vplivala na uživanje njegove pravice do »doma«, ki jo varuje 8. člen Konvencije (glej *mutatis*

mutandis, Larkos proti Cipru [VS], št. 29515/95, odstavek 28, ESČP 1999-I, in *Karner*, naveden zgoraj, odstavek 33). Stranki nista v sporu glede tega, ali je pritožnik od leta 1990 živel v stanovanju, ki je bilo oddano A.Z., in je tam živel tudi po njegovi smrti. Pomembnost 8. člena ni mogoče zanemariti z vidika sodbe Okrajnega sodišča v Ljubljani, ki je odredilo izselitev pritožnika in katere odločitve so podprle sodišča na vseh stopnjah, kakor je potrebno tudi upoštevati dejstvo, da še ni bila izvršena (glej, *mutatis mutandis, Stanková proti Sloveški*, št. 7205/02, odstavek 57, 9. oktober 2007). Iz tega sledi, da se uporabi 14. člen Konvencije.

83. Z vidika zagotovil po 14. členu, Sodišče ponovno poudarja, da glede na njegovo uveljavljeno sodno prakso diskriminacija pomeni različno obravnavo, brez cilja ali razumne utemeljitve, oseb v razmeroma podobnih situacijah (glej *Marckx proti Belgiji*, sodba 13. junija 1979, Serija A št. 31, odstavek 33; *D.H. in drugi proti Republiki Češki* [VS], št. 57325/00, odstavek 175, ESČP 2007; in *Burden*, naveden zgoraj, odstavek 60). Takšna razlika pri obravnavi je diskriminatorna, če nima cilja in ni razumno utemeljena; z drugimi besedami, če ne sledi legitimnemu cilju ali če ni razumna razmerju proporcionalnosti med uporabljenimi sredstvi in namenu, ki ga želimo doseči. Poleg tega je potrebno Sodišču predložiti zelo tehtne razloge, da je lahko slednje razlikovanje pri obravnavi izključno na podlagi spola, kot skladno s Konvencijo (glej *Smith in Grady proti Združenemu kraljestvu*, št. 33985/96 in 33986/96, odstavek 94, ESČP 1999-VI; *Fretté proti Franciji*, št. 36515/97, odstavek 34 in 40, ESČP 2002-I; *S.L. proti Avstriji*, št. 45330/99, odstavek 36, ESČP 2003-I; in *Karner*, naveden zgoraj, odstavek 37).

84. V obravnavani zadevi je pritožnik trdil, da je bila ta situacija relevantno podobna ali primerljiva s tisto, ko bi partner nasprotnega spola v »dalj časa trajajoči življenjski skupnosti« preživel najemnika in bi bil po slovenski zakonodaji tistega obdobja upravičen do nasledstva najemništva po partnerjevi smrti. Na drugi strani je vlada oporekala, da tega ni mogoče primerjati, kajti pritožnikovo sobivanje z A.Z. je mogoče označiti zgolj med »ekonomsko zvezo«.

85. Pred domačimi sodišči je pritožnik zahteval, da se mu dodeli pravica iz 56. člena Stanovanjskega zakona (1991), za katero je menil, da mu kot osebi, ki je živela s pokojnim najemnikom A.Z. v »dalj časa trajajoči življenjski skupnosti«, pripada pravica do nasledstva najemne pravice. Prvostopenjsko sodišče je zavrglo vlogo pritožnika, ker ni bil zakonski partner A.Z. niti oseba, ki bi z njim živela v »dalj časa trajajoči življenjski skupnosti«, kjer je taka skupnost enakovredna zunajzakonski zvezi oseb nasprotnega spola, niti ni bil njegov bližnji sorodnik za namene 56. člena. Sodišče prve stopnje je ugotovilo, da je mogoče odnos med pritožnikom in A.Z. opredeliti zgolj kot »ekonomska skupnost«. Ista sodba je sodišče ugodila nasprotnemu zahtevku Občine Ljubljane in odredila, da mora pritožnik izprazniti stanovanje.

86. To sodbo sta nato potrdili Višje sodišče v Ljubljani in Ustavno sodišče, medtem ko je slednje izjavilo, da je bil pritožnikov zahtevek zavrnjen zato, ker »ekonomska skupnost«, ne glede na to ali jo tvorijo osebe istega ali nasprotnega spola, ni mogoče šteti za »dalj časa trajajočo življenjsko skupnost«. Poleg tega je

Ustavno sodišče z vidika sklepa o dopustnosti v zadevi *Karner proti Avstriji*, navedem zgoraj, razsodilo, da je možno, da je stališče nižjih sodišč, da lahko »dalj časa trajajočo življenjsko skupnost« za namene 56. člena Stanovanjskega zakona (1991) sestavljajo osebe nasprotnega spola, v nasprotju z Ustavo.

87. V zvezi z upoštevanjo domačo zakonodajo Sodišče opaza, da 109. člen novega Stanovanjskega zakona, sprejetega 2003, sedaj dodeljuje pravico do nasledstva najemnega razmerja zakonskemu partnerju; osebi, ki je s pokojnim najemnikom živel v »zunajzakonski skupnosti«, pri čemer je njen obstoj odvisen od dejanskih okoliščin; ali bližnjemu sorodniku, pri čemer je praktično identičen nekdanjemu 56. členu Stanovanjskega zakona (1991), kot so ga tolmačila domača sodišča. Poleg tega od leta 2005 Zakon o registraciji istospolnih partnerstev daje pravico do nasledstva najemnega razmerja istospolnemu partnerju pokojnega najemnika.

88. Sodišče opaza v izhodišču, da ni pritožnik v sporu glede tega, ali je bil njegov odnos z A.Z. homoseksualne narave, ali pa zaradi tega, ker bi bil diskriminiran na podlagi lastne spolne usmerjenosti. Njegov položaj se tako očitno razlikuje od položaja pritožnika v zadevi *Karner*. Nadalje, čeprav trdi, da ni mogel naslediti najemnega razmerja, ker sta bila on in A.Z. istega spola, Sodišče meni, da je vzrok za takšno domnevo delno nerazumevanje razlogov, na katere so se pri odločanju oprla domača sodišča. V osnovi ta sodišča niso želela priznati pritožnikove pravice do nasledstva najemnega razmerja na osnovi dejstva, da je njegovo sobivanje z A.Z. mogoče opredeliti zgolj kot »ekonomsko skupnost«, ter da ne spada v nobeno izmed kategorij naštetih v 56. členu Stanovanjskega zakona; t. j. najemnikov zakonski partner, oseba, ki je z najemnikom živel v »dalj časa trajajoči življenjski skupnosti«, ali kateri izmed najemnikovih bližnjih sorodnikov. Čeprav drži, da so se nižja sodišča oprla na interpretacijo pojma »dalj časa trajajoča življenjska skupnost«, ki omejuje obseg tega pojma na zunajzakonske zveze med osebami nasprotnega spola – stališče, za katerega je Ustavno sodišče ugotovilo, da je lahko v nasprotju z ustavo – je bil zahtevek pritožnika nazadnje zavržen, ker se je njegova zveza z A.Z. razlikovala od »dalj časa trajajoče življenjske skupnosti« in je bila zlasti »ekonomska skupnost« in ne zato, ker sta bila pritožnik in A.Z. istega spola. V zvezi s tem je Ustavno sodišče jasno izjavilo, da »ekonomske skupnosti« ni mogoče enačiti z »dalj časa trajajočo življenjsko skupnostjo«, ne glede na to, ali jo sestavljata osebi istega oz. nasprotnega spola. V teh okoliščinah se ne zdi, da bi bil pritožnikov spol v kakršnemkoli pogledu odločujoči element pri zavrnitvi njegovega zahtevka, oz. da bi bila oseba nasprotnega spola obravnavana kakorkoli drugače. Posledično, Sodišče ugotavlja, da pritožnik ni bil diskriminiran ne na podlagi lastne spolne usmerjenosti niti na podlagi svojega spola.

89. Vprašanje ostaja, ali je mogoče položaj pritožnika vseeno obravnavati kot relativno podobnega kategorijama ali primerljivega s kategorijami, naštetimi v 56. členu Stanovanjskega zakona, kot so ga tolmačila domača sodišča; t. j. če razlikovanje med kategorijami in »ekonomsko skupnostjo« predstavlja različno obravnavo, ki predstavlja diskriminacijo, ki jo prepoveduje 14. člen Konvencije.

90. Prvič, ker je do sedaj pritožnik svoj položaj primerjal s položajem zakonca, Sodišče ponovno poudarja, da je v nedavni sodbi *Burden proti Združenemu*

kraljestvu, v nekoliko drugačnih okoliščinah pritožnikov, ki sta bili sestri, ugotovilo, da se zaradi pravnih posledic zakonske zveze ali civilnega partnerstva istospolnih oseb, katera namerno in jasno sprejmejo, takšne zveze razlikujejo od drugih oblik sobivanja (*Burden*, naveden zgoraj, odstavek 65). Posledično, razlikovanje med različnimi oblikami sobivanja še ne pomeni obstoj diskriminacije, ki jo prepoveduje 14. člen. Iz podobnih razlogov sodišče meni, da pritožnikov položaj ni primerljiv s položajem zakonskega para in ugotavlja, da s tega vidika ni prišlo do diskriminacije.

91. Drugič, Sodišče opaža, da slovenska zakonodaja prav tako priznava neporočenim osebam, ki živijo v zunajzakonski zvezi, da prevzamejo najemno pravico. Kljub temu meni, da položaj pritožnika ni mogoče primerjati s takšnimi oblikami zvez. V zvezi s tem, Sodišče opaža, da je zunajzakonska zveza pravno priznana alternativa zakonski zvezi po slovenski zakonodaji, na osnovi 12. člena Zakona o Zakonski zvezi in družinskih razmerjih, ki določa, da: »dalj časa trajajoča življenjska skupnost moškega in ženske, ki nista sklenila zakonske zveze, ima zanj enake pravne posledice ... kot če bi sklenila zakonsko zvezo«. Posledično je odnos partnerjev v dalj časa trajajoči zvezi že mogoče enačiti z odnosom istospolnega zakonskega para, kljub odsotnosti formalnega priznanja skozi kakšno izmed oblik registracije. V zvezi s tem, Sodišče nadalje opaža, da v 56. členu Stanovanjskega zakona kategoriji »oseb, ki z najemnikom živijo v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti«, takoj sledi izraz »zakonec najemnika« in se lahko, v skladu z načelom *ejusdem generis*, razumno interpretira kot razširitev specifičnega statusa in ne kot neodvisna kategorija za splošno uporabo. Nadalje, dejstvo, da so nižja sodišča omejila svojo interpretacijo izraza »dalj časa trajajoča življenjska skupnost« na heteroseksualne pare, ne spremeni zaključka, da v obravnavani zadevi razlikovanje med heteroseksualnimi in homoseksualnimi pari ni bistveno.

92. Tretjič, medtem ko slovenska zakonodaja priznava pravico družinskih članov, da nasledijo najemno pravico, Sodišče meni, da odnos pritožnika z A.Z., čeprav je bil v določenih pogledih podoben odnosu med očetom in sinom in tudi, če je vključevalo čustveno navezanost, ki je presegala »ekonomsko skupnost«, ni bil tak, da bi ga bilo mogoče uvrstiti med diskriminiranega na podlagi zavrnitve njegovega nasledstva najemne pravice. Sodišče meni, da je podobna stališča, na katera se je oprlo v zadevi *Burden*, mogoče uporabiti za razlikovanje med družinskimi člani na eni ter osebami, ki niso v sorodstvu, na drugi strani. Ne glede na potencialno bližino odnosa med dvema osebama, ki nista v sorodstvu, Sodišče meni, da ta dva položaja nista primerljiva za namene 14. člena Konvencije, ker vezi odnosa ne vključujejo določenih pravic in obveznosti po pravu, torej takšen odnos ne nastane na podlagi prostovoljne odločitve, kar pa ne drži v odnosih med dvema osebama, ki nista v sorodu; ne glede na intimnost takšnega odnosa.

93. V vsakem primeru Sodišče ponovno opozarja, da so domača sodišča zaključila, da je mogoče pritožnikovo sobivanje z A.Z. mogoče opredeliti zgolj kot »ekonomsko skupnost«, ki pa ni enakovredna »dalj časa trajajoči zakonski skupnosti«. Nadalje ugotavlja, da je prvenstvena naloga nacionalnih oblasti, zlasti

sodišč, da interpretirajo in uporabljajo notranje pravo. Na podlagi 19. člena Konvencije je dolžnost Sodišča, da zagotovi upoštevanje dogovorov, ki so jih sklenile države pogodbenice, podpisnice Konvencije. Njegova naloga ni obravnavanje dejanskih napak, ki naj bi jih domnevno zagrešila nacionalna sodišča, razen in v primeru tega, če posegajo v pravice in svoboščine, ki jih varuje Konvencija (glej *Garcia Ruiz proti Španiji*, št. 30544/96, odstavek 28, ESČP 1999-I). V obravnavani zadevi Sodišče opaza, da so domača sodišča preučila bistvena dejstva v zadevi v globino in so podrobno razložila, zakaj menijo, da sta pritožnik in A.Z. živela zgolj v »ekonomski skupnosti«. Sodišče meni, da so razlogi, na podlagi katerih so domača sodišča sprejela zadevno odločitev, zadostni da izključujejo domnevo, da je bil način, na podlagi katerega so ugotovila in ocenila položaj pritožnika, nepravilen ali samovoljen. Pri sprejemanju zaključka je Sodišče upoštevalo, da je Ustavno sodišče ocenilo pomembna dejstva v luči istih meril, ki jih uporablja Sodišče v podobnih zadevah.

94. Za konec, Sodišče ugotavlja, da je bil postopek »pravičen« v smislu prvega odstavka 6. člena Konvencije in da drugačna obravnava pritožnika ni bila diskriminatorna z vidika 14. člena Konvencije, branega skupaj z 8. členom Konvencije.

95. Iz tega sledi, da je ta pritožba očitno nedopustna in se jo zavrne v skladu s 3. in 4. odstavkom 35. člena Konvencije.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

96. 41. člen Konvencije določa, da:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Odškodnina

97. Pritožnik je zahteval 6.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

98. Vlada je zahtevku oporekala.

99. Sodišče meni, da je pritožnik zagotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisoja 3.000 EUR.

B. Stroški

100. Pritožnik je zahteval tudi 862,87 EUR za stroške odvetnika in 728.18 EUR za stroške, ki so nastali v domačih postopkih. Ni navedel višino stroškov, ki so nastali v postopku pred Sodiščem.

101. Vlada je oporekala, da je mogoče priznati zgolj stroške, ki so nastali v dejanskem postopku pred Sodiščem. Poleg tega je Sodišče pritožniku dodelilo

brezplačno pravno pomoč.

102. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov in izdatkov le, če dokaže, da so bili potrebni ter so razumno visoki in so dejansko nastali.

103. Sodišče ugotavlja, da je bila pritožniku dodeljena brezplačna pravna pomoč v višini 850 EUR. Ob upoštevanju informacij, s katerimi razpolaga in zgornjih meril, se zdi, da ta vsota zadostno krije stroške, ki jih je imel pritožnik v postopku pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

104. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV, SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je bila pritožba v zvezi s predolгим trajanjem glavnega postopka in pomanjkanja pravnih sredstev dopustna, medtem ko je preostanek pritožbe nedopusten;

2. *razsoja*, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije v zvezi s trajanjem postopka;

3. *razsoja*, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;

4. *razsoja*

(a) da mora tožena država pritožnici v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 3.000 EUR (tri tisoč evrov) za nepremoženjsko škodo, zvišano za morebitni davek;

(b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedeni znesek linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. *zavrne* v preostalem delu pritožnikov zahtevke po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 12. maja 2009 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Stanley Naismith Josep Casadevall
namestnik sodnega tajnika predsednik